

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

ДРУГА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ТАМБОВЦЕВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF TAMBOVTSEV v. UKRAINE)**

(Заява № 20625/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

8 листопада 2005 року

ОСТАТОЧНЕ
08.02.2006

Це рішення стане остаточним за обставин, визначених пунктом 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Тамбовцев проти України»

Європейський суд з прав людини (друга секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. Ж.-П. КОСТА, *Голова*,
п. А. КАБРАЛ БАРРЕТО,
п. В. БУТКЕВИЧ,
пані А. МУЛАРОНІ,
пані Е. ФУРА-САНДСТРЬОМ,
пані Д. ЙОЧІЕНЕ,
пан Д. ПОПОВІЧ, *судді*,

та пані С. ДОЛЛЄ, *Секретар секції*,

після обговорення в нарадчій кімнаті 11 жовтня 2005 року,
виносить таке рішення, що було прийняте цього дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 20625/02), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі – Конвенція) громадянином України, п. Василем Михайловичем Тамбовцевим (далі – заявник) 18 травня 2002 року.

2. Уряд України (далі - Уряд) представляли його Уповноважені - пані З. Бортновська та пані В. Лутковська.

3. 28 серпня 2003 року Суд вирішив направити заяву на комунікацію з Урядом. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції, він вирішив одночасно розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви.

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявник народився у 1939 році і проживає в місті Новгородівка Донецької області.

5. 15 березня 2001 року Новгородівський міський суд (далі – міський суд) зобов'язав шахту «Новгородівська» (державне підприємство, далі - шахта) виплатити заявнику 4 791,40 грн.¹ заборгованості з заробітної плати. Рішення вступило в законну силу і було направлене на примусове виконання до відділу Державної

¹ Приблизно 800 євро

виконавчої служби Новогродівського міського управління юстиції (далі – виконавча служба).

6. У червні 2001 року заявник звернувся до міського суду зі скаргою на стверджувану бездіяльність виконавчої служби. 23 серпня 2001 року міський суд відмовив у задоволенні скарги заявника, зазначивши, зокрема, що жодні недоліки не можуть бути приписані виконавчій службі, яка для забезпечення виконання рішення від 15 березня 2001 року здійснила усі необхідні заходи і, що невиконання цього рішення було спричинене відсутністю коштів у підприємства-боржника. Міський суд також зазначав, що виконавче провадження було ускладнене провадженням у справі про банкрутство шахти, яке розглядалась Арбітражним судом Донецької області, який 14 травня 2001 року заборонив виконавчій службі здійснення будь-яких дій щодо примусової реалізації майна шахти. 5 листопада 2001 року апеляційний суд Донецької області залишив у силі рішення міського суду. 18 лютого 2002 року колегія у складі трьох суддів судової палати з цивільних справ Верховного Суду України відмовила у задоволенні касаційної скарги заявника.

7. Наказом Міністерства палива та енергетики України від 25.02.2003 року шахта та інші ДВАТ були реорганізовані шляхом злиття та створення на їх базі ДП «Селидіввугілля».

8. Листом від 21 липня 2003 року виконавча служба повідомила заявника про такі перепони для виконання рішення, винесеного на його користь:

- ухвала арбітражного суду Донецької області від 14 травня 2001 року, якою виконавчій службі було заборонено здійснювати будь-які дії щодо примусової реалізації майна шахти;
- ухвала господарського суду Донецької області від 23 лютого 2002 року, якою виконавчій службі був заборонений арешт та продаж майна шахти (обидві ці заборони були зняті 2 квітня 2003 року, коли господарський суд Донецької області припинив провадження у справі про банкрутство шахти);
- мораторій на примусову реалізацію майна державних підприємств, запроваджений Законом від 2001 року.

9. 1 вересня 2003 року з огляду на передачу майна шахти до ДП «Селидіввугілля» державний виконавець виніс постанову про зупинення виконавчого провадження у зв'язку зі зміною боржника у справі заявника. 24 жовтня 2003 року державний виконавець звернувся до міського суду з заявою про заміну сторони у виконавчому провадженні. Ухвалою від 31 жовтня 2003 року суд замінив сторону боржника у виконавчому провадженні з шахти на ДП «Селидіввугілля». 19 листопада 2003 року виконавчий лист був направлений до відділу Державної виконавчої служби Селидівського міського управління юстиції.

10. Кошти, присуджені заявнику рішенням від 15 травня 2001 року, були виплачені йому двома частинами у лютому та травні 2004 року.

В ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

11. Відповідне національне законодавство викладене у рішеннях від 27 липня 2004 року у справі «Ромашов проти України» (заява № 67534/01, п.п. 16-19), від 30 листопада у справі «Дубенко проти України» (заява № 74221/01, п.п. 22-29) і від 26 квітня 2005 року у справі «Сокур проти України» (заява № 29439/02, п.п. 18 та 22).

ПРАВО

I. ПРИЙНЯТНІСТЬ СКАРГ

1. Стверджуване порушення статті 2 та пункту 1 статті 4 Конвенції

12. Заявник скаржився, що існуюча ситуація порушувала його право на життя за пунктом 1 статті 2 Конвенції, беручи до уваги низький рівень його життя. Суд повторює, що відповідно до його практики ні стаття 2, ні будь-яке інше положення Конвенції не може тлумачитись як таке, що надає особі право мати певний встановлений рівень життя (див. рішення від 20.04.1999 року у справі «Васілевські проти Польщі», заява № 32734/96). Більше того, заявник не показав, що рівень його забезпеченості настільки низький, що це складає загрозу його життю (див. ухвалу від 26 листопада 2002 року у справі «Сокур проти України», заява № 29439/02). З цього випливає, що ця скарга є несумісною *ratione materiae* з положеннями Конвенції і має бути відхилена відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

13. Далі заявник скаржиться на порушення пункту 1 статті 4 Конвенції, посиляючись на той факт, що його примушували працювати без отримання винагороди. Суд зазначає, що заявник виконував свою роботу добровільно, і його право на платню ніколи не заперечувалось. Спір, таким чином, стосується цивільних прав та обов'язків, але не розкриває будь-яких елементів рабства в сенсі цього положення (див. згадану вище ухвалу у справі «Сокур проти України»). З огляду на зазначене Суд вирішує, що ця частина заяви має бути відхилена як така, що є явно необґрунтованою відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

2. Стверджуване порушення пункту 1 статті 6 Конвенції

14. Заявник скаржився на відмову державних органів виконати рішення міського суду, яким його працедавця було зобов'язано виплатити йому заборгованість з заробітної плати. Він посилався на пункт 1 статті 6 Конвенції, яким передбачено:

«Кожен при вирішенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків ... має право на справедливий і відкритий розгляд ... незалежним і безстороннім судом, встановленим законом.»

15. Уряд зазначав, що заявник не використав усі національні засоби захисту, з огляду на те, що він не звертався до національних судів зі скаргами на бездіяльність виконавчої служби та для збереження фактичної вартості присудженої йому рішенням суду заборгованої шахтою заробітної плати та компенсації за втрату частини заробітку.

16. Заявник відхилив цей аргумент, нагадуючи, що основною причиною тривалого невиконання рішення, винесеного на його користь, було важке економічне становище підприємства-боржника.

17. Суд повторює свою практику з цього питання, що заявник звільняється від подання скарг проти виконавчої служби, коли невиконання рішень залежало від обставин, на які виконавча служба не могла впливати (див. серед багатьох інших, ухвалу від 16 грудня 2003 року у справі «Сокур проти України» і рішення від 30 листопада 2004 року у справі «Михайленки та інші проти України», заяви № 35091/02 і наступні, п.п. 38-39). Він не знаходить підстав для проведення різниці між цією заявою та попередніми справами.

18. Суд зауважує, що ця скарга не є повністю необґрунтованою в сенсі значення пункту 3 статті 35 Конвенції. Він далі зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Таким чином, вона має бути визнана прийнятною.

II. СУТЬ

19. Уряд зауважував, що виконавча служба здійснила усіх дій, передбачених національним законодавством для виконання рішення, винесеного на користь заявника. Більше того, вони зазначали, що тривалий період невиконання рішення не порушив права заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції, оскільки затримка з виконанням була спричинена важким фінансовим станом підприємства.

20. Заявник повторював, що держава була відповідальною за затримку у виконанні рішення, винесеного на його користь.

21. Суд зауважує, що рішення, винесене на користь заявника, залишалось невиконаним три роки і два місяці.

22. Суд часто встановлює порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які стосуються такого ж питання, як і у цій справі (згадані вище «Ромашов проти України», п.46 та «Сокур проти України», п. 37).

23. Розглянувши надані йому матеріали, Суд зазначає, що Уряд на надав жодного факту чи аргументу, який би переконав його зробити інший висновок у цій справі.

24. Таким чином, у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

25. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє законодавство відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову сатисфакцію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

26. Заявник вимагав 25 403 грн.² На відшкодування матеріальної та нематеріальної шкоди.

27. Уряд спростовував вимоги заявника, як необґрунтовані.

28. Суд вважає, що вимоги заявника є надмірними. Об'єктивно оцінюючи ситуацію, як цього вимагає стаття 41 Конвенції, Суд на відшкодування матеріальної та нематеріальної шкоди присуджує заявнику кошти у сумі 1 520 євро.

B. Витрати на провадження у Суді

29. У встановлений строк заявник не подав жодних вимог з цього приводу; у зв'язку з цим Суд нічого не присуджує.

C. Пеня

30. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського Центрального Банку, до якої мають бути додані три відсотки.

² Приблизно 4 221 євро

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ, СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Визнає* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо невиконання рішення суду, винесеного на користь заявника прийнятною і решту заяв неприйнятною;

2. *Вирішує*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;

3. *Вирішує*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплати заявнику 1 520 євро (тисячу п'ятсот двадцять євро) на відшкодування матеріальної та нематеріальної шкоди, які мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу, плюс суму будь-якого податку, який може бути стягнуто з заявника;

(б) у випадку несплати чи несвоєчасної сплати державою-відповідачем належної заявникові суми, на неї нараховуватиметься пеня, яка дорівнює граничній позичковій ставці Європейського Центрального Банку плюс три відсотки, з часу, коли закінчиться вищезгаданий тримісячний строк, і до моменту повного розрахунку.

5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 8 листопада 2005 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила Регламенту Суду.

С. Долле
Секретар Секції

Ж. П. Коста
Голова Секції